

POSTANOWIENIE

22 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 22 maja 2025 r. w Warszawie
zażalenia U. K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z 20 kwietnia 2023 r., II Ca 305/20,

w sprawie z wniosku U. K.

z udziałem A. G.

o stwierdzenie nabycia spadku,

1. podejmuje zawieszone postępowanie zażaleniowe;

2. uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej postanowieniem z 20 kwietnia 2023 r. odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawczyni U. K. od postanowienia tego Sądu z 8 października 2020 r.

Sąd Okręgowy wskazał, że Sąd Najwyższy postanowieniem z 24 lutego 2023 r., I CSK 3544/22 zwrócił akta Sądowi Okręgowemu w celu usunięcia braków formalnych skargi kasacyjnej w postaci niewskazania adresu wnioskodawczyni i uczestnika. W związku ze zwrotem akt do Sądu drugiej instancji przewodniczący zarządzeniem z 7 marca 2023 r. wezwał pełnomocnika wnioskodawczyni do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej przez wskazanie adresów obojga uczestników w terminie tygodniowym, pod rygorem odrzucenia skargi.

Wezwanie zostało doręczone pełnomocnikowi wnioskodawczyni 13 marca 2023 r. Zatem termin do usunięcia braków formalnych skargi kasacyjnej biegł do 20 marca 2023 r. i upłynął bezskutecznie, albowiem braki formalne skargi nie zostały uzupełnione.

Zażalenie na to postanowienie wniosła wnioskodawczyni, zaskarżając je w całości, wnosząc o jego zmianę przez przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Skarżąca zarzuciła naruszenie art. 398⁴ § 3 i art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁴ § 3 k.p.c. skarga kasacyjna powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać również oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. Do skargi kasacyjnej dołącza się także dwa jej odpisy przeznaczone do akt Sądu Najwyższego oraz dla Prokuratora Generalnego, chyba że sam wnioś skargę. Przepis ten odsyła więc do stosowanych w tym przypadku wprost art. 126, 126¹ i 128 k.p.c., w których zostały określone wymagania ogólne wszystkich pism procesowych, zróżnicowane w zależności od rodzaju pisma. O ile art. 126 § 1, 1¹, 3, art. 126¹ i art. 128 k.p.c. mają zastosowanie do „każdego pisma” (*verba legis*), o tyle wymagania zawarte w art. 126 § 2 k.p.c. dotyczą jedynie pisma procesowego, które jest „pierwszym pismem w sprawie”, zaś wymaganie zawarte w art. 126 § 2¹ k.p.c. – dalszego pisma procesowego.

Zgodnie z art. 126 § 2 k.p.c., gdy pismo procesowe jest pierwszym pismem w sprawie, powinno m.in. zawierać oznaczenie miejsca zamieszkania lub siedziby i adresy stron. Jednak jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 14 maja 2025 r., III CZP 39/23, skarga kasacyjna nie musi spełniać wymagań przewidzianych w art. 126 § 2 k.p.c. dla pierwszego pisma w sprawie (zasada prawna). Zasada prawna wiąże inne składy Sądu Najwyższego (zob. art. 87 i 88 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym).

Nie ulega wątpliwości, że formalizm procesowy nie jest celem samym w sobie, ale jedynie instrumentem mającym co do zasady zapewnić sprawny

przebieg postępowania. W ocenie Sądu Najwyższego domaganie się do wnoszącego skargę kasacyjną wskazania adresów miejsc zamieszkania stron (uczestników), które już znajdują się w aktach sprawy, a więc są znane sądowi z urzędu, jest przejawem nadmiernego i nieuzasadnionego względami celowości formalizmu. Prowadzi to zresztą do paradoksalnej i niezrozumiałej konsekwencji w postaci doręczenia postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej na adresy, których niewskazanie jest przyczyną wydania takiego postanowienia.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie.

(D.Z.)

[a.ł.]